

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1000. Usque Ad Annum 1063

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1761

VD18 90117956

§. 70. Epistolæ ad Berengarium datæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66323](#)

dere, in primo statim aditu defecerunt, *Sæculum XI.*
 & custodiæ dati sunt. In eodem Con- *A.C. 1050.*
 cilio Papa a Ministerio Sacerdotali su- *Herm. Cont.*
 spendit Hunfredum Archiepiscopum Ra- *1050.*
 vennatem, quod cum Ecclesia Romana *Dandul. ap.*
 jurgaretur. Dominico autem Patriar- *Baron. ann.*
 chæ Gradensi Pallium concessit & Pri- *1050.*
 vilegium, quo præcipere posset, Cru- *Ital. Sæc. to.*
 cem, cum procederet, præferri. Datis-
 que ad Episcopos Venetorum & Istriæ
 literis, Dominico tanquam Primiati suo
 obediens eos jussit.

Concilio Vercellensi soluto Leo Pa-
 pa superatis alpibus Tullum venit, ubi
 Monasterio vulgo Sancti *Mansui* Privi-
 legium vigesima secunda Octobris anno
 millesimo quinquagesimo contulit. Et
 Reliquias S. Gerardi Episcopi Tullensis, *vit. lib. II.*
 quem in Concilio Romano canonizave-
 rat, solemnni Ritu transtulit. Tum in
 Lotharingia & Germania usque ad men-
 sem Februarium anni sequentis mora-
 tus est.

§. LXX.

Epistolæ ad Berengarium datæ.

In Francia nihil magis hominum sermo-
 nibus ferebatur quam Berengarii Hæ-
 resis, quæ occulte propagabatur, probis
 omnibus malum horrentibus. Quo com-
 perto Henricus Rex, Episcopis & Opti-
 matibus Regni sui suadentibus, indictio
Hist. Eccles. Tom. XIV. Cc ad

Durand.

Sæculum XI. ad decimam sextam Octobris Parisis
A.C. 1050. Concilio, Berengario per nuncios præcipit, ut veniret. Interim Berengarius ad Ascelinum, Monachum Beccensem, qui Colloquio Briotnensi interfuerat epistolam dedit in hunc sensum:

Longe aliter vobis scribendum fuerat,
Ap. Lanfr. si mibi libere scribendi potestatem vis Di-
p. 24. to. 9. vina fecisset; quod cum non fecerit, sal-
Conc. pag. tem utcunque scribendum putavi. Igitur
1056.

ad vos divertens animo constitueram, cum quibuscumque de Eucharistia nihil loqui, priusquam secundum præceptum Evangelii & Apostoli Episcopis, ad quos contendebam, satisfecisset. Inde factum est, ut nihil pene vobis opposuerim, nihil concesserim in Colloquio illo, ad quod quam indigne tu conveneris, ut omittam ceteros, si rem consideres, non latebit. Hic de Collatione Briotnensi sermo est. Tum prosequitur: Inde etiam est, quod ad Sacrilegiam Guilielmi propositionem, omnem bominem ad mensam Dominicam debere in Paschate accedere, tacuerim. Hic Guilielmus erat alias Beccensis Monachus, postea Abbas Cormeliensis. Tum iterum Berengarius:

Ut ergo ad rem veniam, audivi nunc jacitare Guilielmum, quod negare nequivim, Joannem Scotum esse Hæreticum. Quod falsum esse testis mibi es, si satis ministi verborum meorum; quamvis tu quo-

quoque Joannem Scotum Hæreticum ha- Sæculum XI.
bens. Deum precor, ne te diutius igno- A.C. 1050.
rare sinat, quam temeraria, quam impia,
quam Sacerdotio tuo indigna sit hæc Sen-
tentia. Sapis enim contra omnes natu-
ræ rationes, Doctrinam Evangelii &
Apostoli, si cum Paschatio sapis, in eo quod
solus sibi configit, Sacramento Dominici
Corporis panis substantiam omnino dece-
dere. (*) Verba autem mea de Joanne
hæc fuerunt; me non omnia pervidisse,
quæ scripsit, quod etiamnum verum est,
quæ vero vidissim ad eam doctrinam per-
tinentia, recitare me posse ex Scriptis il-
lorum, quos dixeram, habendos etiam esse
Hæreticos in epistola ad Lanfrancum, si
Joannes Hæreticus esset. Nempe S. Am-
brosum, S. Hieronymum, & S. Augusti-
num. (**)

Tum prosequitur: *De cetero dicebam,*
si quid in Joanne viderem non satis deli-
Cc 2 matum,

(*) Insanit hic Berengarius cum omnibus suis
Sectatoribus. Nam Præsentia realis Corporis
Iesu Christi in Sacramento Divinæ Majestati,
Charitati, Omnipotentiæ, verbis Doctrinæque
Evangelii & Apostoli maxime congruit. Dum
fententia Protestantium his omnibus opponi-
tur.

(**) Si Sanctorum istorum Patrum dicta le-
gantur, nullibi impudentius quam hic mentitus
fuisse Berengarius convincitur.

Sæculum XI. matum, facile me improbaturum esse. Hæc
A.C. 1050. dicens, vera loquebar, & in illo transitu

longiorem discussionem declinabam ob causam superius dictam. Duo tantum protulit ille, sicut nosti, vir optimus (nempe Guilielmus) quæ a me affirmari ad eum

Negatur Præsentia Realis. pervenerant; convincere ipsa verba in consecrationem panis instituta, non decidere Sacramento panis materiam, & Virgam

Episcopalem non esse animarum curam. Horum primum ego, sicut meminisse potes,

affirmavi, estque ita planum, ut id demonstrare possit etiam puerulus in schola con-

stitutus, si modo utcunque constructionem verborum capiat. Quod pertinet ad se-

cundum; econtra dixi & adbuc affirmo, Virgam Episcopalem esse animarum cu-

ram. Nunc vero, quod coram Episcopis dicere constitueram, vellem, si tuto lice-

ret, saltem coram te, quibuscumque au-

dientibus, profiteri. Sed quam diu non

possum, obsecro per nomen Domini, ne fal-

sum testem te facias, & dicas, quod Jo-

annem illum damnaverim, moneoque ut ca-

veas ab illo VÆ Evangelico, quod contra

Luc. xi. 52. illos profertur, qui tenentes clavem scien-

tiæ ipsi non introeunt, & introeuntes in-

troire non sinunt. Item a comminatione

Is. 30. 10. Prophetæ contra illos, qui dicunt viden-

tibus, nolite videre. Sicut ad me dixit

Arnulphus vester coram vobis, ut permit-

terem vos, sicut instituti essetis, sentiri;

Quam

Hæc
institu
b cœu
pro
nem
deum
a con
edere
rgam
ram.
otes,
mon
con
onem
d se
rmo,
cu
ropis
lice
au
non
fal
Jo
t ca
tra
ien
in
one
len
xit
uit
re;
m

Quamquam totus in eo sim, ne quis trans- Sæculum XI.
grediatur terminos Patrum, Evangelistæ, A.C. 1050.
Apostoli, Ambroſii, Augustini, Hierony-
mi. Quod ita se habere, si mibi tecum
colloquendi copia fiat, quantum de ingenii
tui perspicacitate præsumo, luce clarior
pervidebis. Scripsi tibi hæc, ut potui, inter-
rim opportunitatem tibi colloquendi a Do-
mino expectans. Vale. Hucusque Be-
rengarii epistola. Credunt vero, Epi-
scopos, quorum in ea mentionem facit,
illos esse, qui in Synodo Parisiensi con-
venturi erant.

Ascelinus respondit in hunc modum :
Literas tuas nuper latus suscepi, sperans
festinum nobis tuæ correctionis significari
gaudium. Sed iis perlectis lætitia mea
versa est in mærorem. O Deus ! ubi est
bodie illa ingenii tui vis, illa subtilitas,
illa prudentia, qua præditus eras ? cum
etiam illa, nisi dissimulas, quæ in Collatio-
ne nostra dicta sunt, oblitus sis, illam sen-
tentiam Guilielmi dico ; omnem hominem
tempore Paschali debere ad mensam Domi-
nicam accedere. Testes enim sumus, ipsum Ascelini Epi-
nibil aliud affirmasse, quam omnem Chri- stola ad Be-
stianum debere in Paschate de mensa Do- rengarium.
minica communicare, nisi pro aliquo cri-
mine a se admissò a tam salubri convivio
separetur. Quod ex præcepto Confessarii
sui fiat, ne potestas clavium inutilis redda-

Sæculum XI. tur. (*) Sed ut ad me redeam, affirmavi,
 A.C. 1050. quod quamdiu vixero, certum & indubi-
 tatum tenebo, panem scilicet & vinum in
 Altari virtute Spiritus Sancti per Sacer-
 dotis Ministerium, verum Corpus, verum
 que Sanguinem Christi effici. (**) Joan-
 nem vero Scotum non temere, nec impie ju-
 dico, quem totis viribus contendere video,
 ut mibi persuadeat, hoc quod in Altari
 consecratur, neque vere Corpus, neque ve-
 re Christi Sanguinem esse. (***) Et post
 pauca: Objecisti nobis, te Libellum illius
 non.

(*) In Doctrina Protestantum inutilis est po-
 testas clavium, a IESU Christo Apostolis tradita
 Joan. 19. cum non confiteantur.

(**) In ipsa epistola sua Ascelinus addidit:
 Quod Scriptura attestante, satis evidenter pro-
 batur, si non sinistra interpretatione temeretur.
 Act. Conc. ex Edit. P. Hard. ad confundendos
 Protestantes nihil efficacius!

(***) Hic iterum Ascelinus addidit; Hoc au-
 tem adstruere nititur ex SS. Patrum Opusculis
 quæ prave exponit. Quorum illam S. Grego-
 rii Orationem hic annotari sufficiat. Perficiant
 in nobis tua, Domine, quæsumus, Sacra-
 menta quod continent, ut quæ nunc specie gerimus, re-
 rum veritate capiamus. Quæm exponendo præ-
 dictus Joannes, inter cetera Fidei nostræ con-
 traria, specie, inquit, geruntur ista, non veri-
 te. Quod non Catholice dictum, si bene tuam
 perspicacitatem novi, non ignoras. Act. Conc.
 Tom. VI, P. I. Edit. P. Harduini.

nondum ad finem usque perlegisse. Unde Sæculum XL.
 satis mirari nequeo, te, tantæ scilicet pru- A.C. 1050.
 dentiæ virum, tantopere laudare, quod,
 quia non legisti, ignoras. Ceterum cum
 Paschafio aliisque Catholicis credo, verum
 Corpus verumque Sanguinem Christi a Fi-
 delibus in Altari sumi. Sed neque in eo,
 ut dicis, contra Naturam pugno. Nam
 mibi hic Natura nihil aliud est, quam Dei
 voluntas, quæ omnipotens est. (*) Dicit
 deinde Ascelinus se a sententia Joannis
 Scoti discedere ideo fuisse coactum, quod
 ipsum cuidam Orationi S. Gregorii sen-
 sum perversum affingere deprehendisset.
 Berengario exprobrat, quod aliud sen-
 tiat, quam Ecclesia Universalis, & asse-
 rit, Arnulphum Cantorem jure merito
 ad ipsum dixisse: *Sine nos credere, quod
 edoceti fuimus. Volebat scilicet, ait, te
 admonere, ne aberrares ab illa via recta
 & trita, quam nobis ostenderunt Magistri
 & Doctores nostri sanctissimi, sapientissi-
 mi, & Catholici.* In fine hortatur, ut
 Librum illum abjiciat, damnatum in Con-
 cilio Vercellensi, quod Concilium plen-
 num dicit, atque ad Traditionem Eccle-
 siæ Catholicæ redeat.

Cc 4

Theo-

(*) Testimonium & Argumentum in ipsis S. Scripturæ verbis fundatum Protestantibus indif- solubile!

Sæculum XI. Theoduinus quoque seu Deodwinus
A.C. 1050. Episcopus Leodiensis comperto, quod
 Parisis in causa Berengarii Concilium es-
 set celebrandum, ad Henricum Regem
 Franciæ dedit epistolam hujus ferme
tom. 9. Conc. p. 1061. to. 4. Analeft. pag. 396. sensus: *Fama supremos Galliæ fines pra-
 tergressa totam Germaniam pervasit, quod*

*Bruno Episcopus Andegavensis, & Beren-
 garius Clericus Turonensis antiquas Ha-
 reses modernis temporibus introducendo
 affirment, Corpus Domini non tam Corpus
 esse, quam umbram & figuram Corporis
 Domini, quod etiam legitima conjugia de-
 struant, & quantum in ipsis est, Baptis-
 mum parvolorum evertant. Porro ajunt,
 vos, pro zelo vestro, quo Ecclesiam defen-
 ditis, ad eos publice confutandos, & illu-
 strissimum Regnum vestrum ab hoc oppro-
 brio liberandum, Concilium convocasse.
 Sed non speramus, id fieri posse, cum Bru-
 no Episcopus sit, Episcopum autem sine
 Auctoritate Apostolica damnari non ope-
 reat. Igitur omnes Ecclesiæ Matris filii
 in maximo dolore positi sumus; nam ti-
 memus, ne si miserrimi & perditissimi vi-
 ri in Concilio, in quo puniri non possunt,
 audiantur, novissima pejora prioribus eve-
 niant.*

Itaque Majestatem tuam supplices
 rogamus, ne impios & Sacrilegos in con-
 spectum admittat, donec eos conde-
 mnandi potestatem a Romana Sede ac-
 ciperit.

ceperit. Quamquam hujusmodi homi. Sæculum XI.
winus
quod
um es
Regem
ferme
s præ
t, quod
Beren
s Ha
ucendo
Corpus
rporis
ia de
aptis
junt,
defen
illu
opro
casse.
Bru
fine
opor
filii
n ti
i vi
unt,
eve
ices
on
de
ac
rit.
ceperit. Quamquam hujusmodi homi. Sæculum XI.
nes ne quidem audiri expediat, sed po- A.C. 1050.
tius de eorum suppicio exquirendum sit. Theoduini
Tunc quippe Hæretici audiendi fuerunt, Epistola ad
quando ejusmodi quæstiones necdum Regem.
plene discussæ erant. Nunc vero tum
in SS. Patrum Conciliis, tum venerabi-
lium Doctorum clarissimis sententiis
omnia ita liquent, ut nullus dubitandi
locus supersit. Hic Theoduinus com-
plures SS. Patrum sententias contra Be-
rengarii errorem inserit, & ita conclu-
dit: *Quamobrem Brunonem & Berenga-
rium dudum anathematizatos arbitramur.
Quod si ita est, vobis cum vestris nostris-
que Episcopis, cum Imperatore amico ve-
stro & cum ipso Papa deliberandum cense-
mus, quam vindictam in eos statui opor-
teat.*

Sub idem tempus scripta putatur ad Berengarium epistola ab Adelmanno tunc Ecclesiæ Leodiensis Scholastico postea Episcopo Brixensi. Cujus initium est: *Fratrem meum collætanum te nominare non dubito, memor dulcissimæ societatis, in qua tempus juventutis nostræ in schola Carnutensi, sub Socrate nostro (Fulberto Episcopo) tu minor & ego aliquantulum major transegimus. Deinde Adelman-
nus Berengario in memoriam reducit colloquia illa & monita, quibus S. Epi-
scopus ambos privatim sub crepusculum*

Cc 5

in

Sæculum XI. in hortulo prope Sacellum instituebat,
A.C. 1050.

tam tenero affectu, ut sæpe lacrymæ vocem impidirent, hortatus; viam tritam semper tenerent, Patrum vestigiis sollicitate insisterent, & ab iis nunquam defeterent. Subjungit: *Custodiat te Dominus, Sancte frater mi, ne in vias pravas abeas, & faxit, ut falsitas famæ, que in plurimis locis atque etiam in Germania, ubi jam diu peregrinus dego, labem nomini tuo aspergit, omnibus pateat.*

Ab unitate Ecclesiæ recessisse diceris affirmando, illud quod quotidie super Altare ubique terrarum immolatur, non esse verum corpus & verum Sanguinem Iesu Christi, sed tantum figuram & similitudinem. Cum hæc de te ante biennium audivisset, constitueram tibi scribere & rei veritatem a te ipso percipere. Sed sciens amicum tuum Paulinum, Primicerium Metensem, tibi propiorem habitare, eum rogavi ut scriberet, promisitque, sed facere neglexit. Jam vero aliam scribendi occasionem Deo dante nactus sum. Obtestor te itaque per Dei misericordiam & carissimi Fulberti memoriam! ne turbes pacem Ecclesiæ Catholicæ, pro qua tot millia Martyrum Doctorumque decertarunt, & fortiter defenderunt, omnibus Hereticis obmutescere coactis. Tandem Adelmanus communem Fidelium Fidem de Eucharistia ex verbis S. Scripturæ demonstrat,

strat, ostenditque, semper JEsum Chri- Sæculum XI.
stum esse, qui consecrat, sicut etiam JE- A.C. 1050.
sum Christum, qui baptizat.

§. LXXI.

Concilium Parisiense.

Concilium Parisiense præstituta die de- *Durand.*
cima sexta Octobris anno millesimo *Troarn.*

quinquagesimo celebratum. Adfuerunt
magno numero Episcopi, Clerici, Nobi-
les Laici, Rege ipso præsente. At Beren-
garius, etsi mandata accepisset, quibus
venire jubebatur, non paruit, sed apud
Episcopum suum Brunonem, quem suis
erroribus infecerat, mansit. Nihilomi-
nus Isembertus Episcopus Aurelianensis
epistolam admodum prolixam publice
producens ait: *Jubete, obsecro, ut lega-
tur hæc Berengarii epistola, non equidem
mibi scripta, sed a me intercepta, cum eam
per nuncium cuidam amicorum suorum no-
mine Paulo mitteret.* Hic non alias quam
Paulinus Primicerius Metensis fuisse cre-
ditur. Ergo lecta est hæc epistola in-
gentique omnium expectatione excepta.
Verum cum indignationem plerique pre-
mere non valerent, saepius auditorum
fremitu turbatus est lector priusquam ad
finem pervenisset. Nec mora Berenga-
rius cum Sectatoribus suis una voce da-
mnatus, atque etiam Joannis Scoti liber,
ex quo nefandi errores hausti fuerant.

Tum